

कीलालिन् A lizard, chameleon.

कीश *a.* Naked. -शः 1 An ape, monkey; विकर्षन्तः कीशबालानारोहन्तश्च तैर्दुमान् Bhāg. 10. 12. 9. -2 The sun. -3 A bird.

कीशपर्णः, -पर्णिन् The plant अपामार्गः.

कुः *f.* 1 The earth; Śi. 19. 17. -2 The base of a triangle or any plane figure; कुः पृथ्वी, कुः कुचं कूलम् ... 1 Enm. -Comp. -चर *a.* One who travels; कुचरः पञ्चवर्षाणि चरेद्भैक्ष्यं मुनिव्रतः Mb. 12. 165.67. -दिनम् a civil day Āryabhaṭṭa. -धरः a mountain. -नाभिः air, atmosphere. -पप (-पि, -पी) *m.* the sun; also -वमः Mb. 13. 93. 90. (see टीका). -पुत्रः Mars. -श्रुत् *m.* the number seven. -वलयम् the orb; कुवलयकमलकोशाभ्यन्तरकोशः Bhāg. 5.16.5.

कु *ind.* A prefix implying 'badness', 'deterioration', 'depreciation', 'sin', 'reproach', 'littleness', 'want', 'deficiency', &c. Its various substitutes are कद् (कदश्च), कव (कवोष्ण), का (कोष्ण), किं (किंप्रभुः); cf. Pt. 5. 17. -Comp. -कर्मन् *n.* a bad deed, a mean act. -*a.* wicked, Bhāg. 1. 16. 22. -कु-वाच *m.* jackal. -कूलम् A hole filled with stakes. कूलः A fire made of chaff; कुकूलं शङ्कुभिः कीर्णैश्च नैव तु तुषानले Nm. -ग्रहः an unpropitious planet. -ग्रामः a petty village or hamlet (without a king's officer, an *agnihotrin*, a physician, or a river.) -चन्दनम् Red sandal-wood. -चर *a.* of bad conduct, a thief; दृष्ट्वा त्वादित्यमुद्यन्तं कुचराणां भयं भवेत् Mb. 14. 39. 13. -चेल *a.* wearing bad or ragged garments; कपालं वृक्षमूलानि कुचेलमसहायता। समता चैव सर्वस्मिन्नेतन्मुक्तस्य लक्षणम् ॥ Ms. 6. 44. -चरित्रम्, -चर्या wickedness, evil conduct, impropriety; Ms. 9. 17. -चोद्यम् an unsuitable question. -जन्मन् *a.* low born. -तनु *a.* deformed, ugly. (-नुः) an epithet of Kubera. -तन्त्री a bad lute. -तपः 1 a sort of blanket (made of the hair of the mountain goat). -2 the eighth Muhūrta or portion of the day. -3 a daughter's or sister's son. -4 the sun. -तर्कः 1 sophisticated or fallacious argument. -2 a heterodox doctrine, free thinking; कुतर्कैश्चभ्यासः सततपरपैशुन्यमननम् G. L. 31. पयः a sophistical mode of arguing. -तीर्थम् a bad teacher. -दिनम् an evil or unpropitious day. -दृष्टिः *f.* 1 weak sight. -2 an evil eye, sinister eye (fig.). -3 an opinion or doctrine opposed to the Vedas, heterodox doctrines; या वेदबाह्याः स्मृतयो याश्च काश्च कुदृष्टयः Ms. 12. 95. -देशः 1 a bad place or country. -2 a country where the necessities of life are not available or which is subject to oppression. -देह *a.* ugly, deformed; कुदेहमानाहिविदष्टदृष्टेर्ब्रह्मन्वचस्तेऽमृतमौषधं मे Bhāg. 5.12. 2. (-हः) an epithet of Kubera. -द्वारम् back door. -धी *a.* foolish, silly, stupid. -2 wicked. -नखम् a disease of the nails; Mb. 3. -नटः 1 a bad actor. -2 a sort of trumpet flower. -3 red arsenic. -नदिका a small river, rill; सुपूरा स्यात्कुनदिका Pt. 1. 25. -नाथः a bad master; हतास्म्यहं कुनाथेन न पुंसा वीरमानिना Bhāg. 9. 14. 28. -नामन् *m.* a miser. -नीतः bad counsel, leading; तृणैश्च

भूमिर्मतिरिव कुनीतैव विदुषः Mu. 6. 11. -पटः, -टम् a miserable garment; कुपटावृतकटिः Bhāg. 5. 9. 10. -पथः 1 a wrong road, bad way (fig. also). -2 a heterodox doctrine. -पथ्य *a.* unwholesome, improper. -परीक्षक *a.* examining badly, not valuing rightly; कुस्थाः स्युः कुपरीक्षका न मणयो यैरर्घतः पातिताः Bh. 2. 15. -पात्रम् an unfit recipient. -पुत्रः a bad or wicked son; यादृशं फलमानोति कुप्लवैः संतरन् जलम् । तादृशं फलमानोति कुपुत्रैः संतरन्स्तमः ॥ Ms. 9. 161. कुपुत्रो जायेत कचिदपि कुमाता न भवति, देव्यपराधक्षमापनस्तोत्र (ascribed to a later शङ्कराचार्य). -पुरुषः 1 a low or wicked man. -2 a spiritless coward. -पूय *a.* low, vile, contemptible. -प्रिय *a.* disagreeable, contemptible, low, mean. -प्लवः a bad boat; कुप्लवैः संतरन् जलम् Ms. 9. 161. -बन्धः a disgraceful stigma; अन्ध्याभिगमने त्वङ्गयः कुबन्धेन प्रवासयेत् Y. 2. 294. -ब्रह्मः, -ब्रह्मन् *m.* a bad or degraded Brāhmaṇa. -मन्त्रः 1 bad advice. -2 a charm used to secure success in a bad cause. -मुद्रिन् *a.* Unfriendly; उदहृष्यन्वारिजानि सूर्योत्थाने कुमुद्रिना । राज्ञा तु निर्भया लोकाः Bhāg. 10. 21. 47. -मेरुः The southern hemisphere or pole. -योगः an inauspicious conjunction (of planets). -योगिन् *m.* a false devotee, impostor. -रस *a.* having bad juice or flavour. (-सः) a kind of spirituous liquor. -रूप *a.* ugly, deformed; कुपुत्रोऽपि भवेत्सुंसां हृदयानन्दकारकः । दुर्विनीतः कुरूपाऽपि मूर्खोऽपि व्यसनी खलः ॥ Pt. 5. 19. -रूप्यम् tin. -लक्षण *a.* having fatal marks on the body. कुलक्षणेत्यहं राज्ञा त्यक्तेत्यातविमानना Ks. 91. 19. -वङ्गः lead. -वचस्, -वाच, -वाक्य *a.* abusive, bad, scurrilous; using abusive or foul language; संस्मारितो मर्मभिदः कुवाग्रिपून् Bhāg. 4. 3. 15. (-*n.*) abuse, bad language. -वज्रकम् crystal; a stone resembling a diamond. -वर्षः a sudden or violent shower; Rām. 6. -विक्रमः bravery exhibited in a wrong place; धिगीदृशं ते नृपते कुविक्रमं कृपाश्रये यः कृपणे पतन्निणि N. 1. 132. -विवाहः a degraded or improper form of marriage; Ms. 3. 63. -वृत्तिः *f.* bad behaviour. -वेद्यस् *m.* bad fate; हतरत्नेन मुषितो दत्त्वा काचं कुवेधसा Ks. 71. 232. -वैद्यः a bad physician, quack. -शील *a.* rude, wicked, unmannerly, ill tempered, of bad character; कुतो गम्यमगम्यं वा कुशीलोन्मादिनः प्रभोः Ks. 32. 152. -ष्ठलम् 1 a bad place. -2 the earth; शयानां कुष्ठले Bk. 9. 84. -सरित् *f.* a small river, rill; उच्छिद्यन्ते क्रियाः सर्वा ग्रीष्मे कुसरितो यथा Pt. 2. 89. -सृतिः *f.* 1 evil conduct, wickedness; कस्माद्द्वयं कुसृतयः खलयोनयस्ते Bhāg. 8. 23. 7. -2 conjuring, magic. -3 roguery. -स्त्री a bad woman.

कु I. 1 P. (कवते) To sound. -II. 6 Ā. (कुवते) 1 To moan, groan. -2 To cry. -III. 2 P. (कौति) To hum, ooo (as a bee)... कुवत्पक्षिकुलकुलः Bk. 9. 1.

कुंश (स्) 1, 10 P. 1 To shine. -2 To speak.

कुक् 1 Ā. (कोक्ते) To take, accept, seize; वेत्रशाककुजे शैलेऽलेऽजेऽकुक्शात्रवे Ki. 15. 18.

कुकभम् A kind of spirituous liquor.

कुकीलः A mountain.